

Ta — rekel bi — plemenita bolezen svetske boli ni bila nikoli občna niti na zapadu, mari je šla od naroda do naroda ter v književnostih zapuščala več ali menj sledov. Zdaj je v obče premagana: iztislili so jo življenje in bolj konkretni ideali bodočnosti. Tudi Stritar ima gotovo ideale, ali večkrat niso tako razviti, da bi pokrili omenjeno rudečo nit svetske boli in sicer ne glede na to, da nam kaže Stritar toliko idej in tako široko obzorje, kakor morda nobeden iz naših pisateljev. On sam priznava, da so njegovi spisi občinstvu presentimentalni. („Zvon“ 1879: lit. pag.) Celo lepa misel, da „izgled naj blagodušja bo Slovan“, ima — kakor se vsaj meni zdi — nekaj one „svetobolne“ slabosti. Saj poznavalec slovanske zgodovine se pač težko ubrani misli, da je ravno naše blagodušje, naša znana mehkost znak kulturnih početnikov ter nam veliko škodi. Pravični bodimo proti drugim, pa tudi proti sebi ter branimo sebi pravico kulturnega življenja z vso jekleno odločnostjo, za njo se borimo, skušajmo vedno dobro ločiti kulturno zrnje od plevela, in za ta namen imamo velik pripomoček v zlatem nauku, ki ga Stritar večkrat ponavlja, da naše duhovno življenje, naša književnost bodi v ozki zvezi z življenjem, ter zares (a ne samo v frazi) njegov izraz in njegovo ravnalo s pravim zmišlom za vzvišeni smoter, da odločno terjamo gospodstvo pravice (in ž njo bratstva) ter vse to po svojih silah pospešujemo! —

(Dalje prih.)

V spomin 125letnice Vodnikovega rojstva.

3. dne februarja 1883.

Što dvadeset in pet že let
 Slovenski je čakal svet,
 Odkar poródl se Vodnik,
 Ki venec mu iz lovorik
 Za cvet njegovega duhá,
 V zahvalo vnetega srca,
 Sloven krog čela je obvil,
 Ki ga ljubeč vsegdár čestil,
 In ki mu hrani zvest spomin,
 Ker je krvi njegove sin.

16*

Vodnik, naš voditelj
Duševni je bil,
Slovenom ljubitelj
Do smrti si žil.

Naj čas je bil resen,
Prijazen bil čas,
Strun Tvojih je pesen
Povzdigala nas.

Ti dramil rojakov
Preslavljal naš dom,
Ti klical junakov
Med bojni si grom.

Bridkost nas presúne,
Ko misli srcé,
Da Tvoje nam strúne
Že davno molcé.

A nisi Ti trudil
Za nas se zaman:
Sloven se je zbúdil
In žije srčán!

Tvoj duh nas razvne mlje
Za slavo domú,
Tvoj duh nas objemlje
Sinove rodú!

A še bolj Tebe naj čestili
In s pesnimi bi mi slavili,
Nikdar bi vredni Te ne bili,
Nesmrtni čestiták,
Da, kakor Ti, iz globočine
Srcá ne ljubi domovine,
Kdor koli je pošten roják!

J. Cimperman.

Na bregu.

Kakó buči, kako grmi,
Za valom val se sem drvi
In dno se morju maja.
Oj to je vrišč, oj to je stok,
Ko šibo svojo spleta Bog,
Ko ták vihar razsaja!

Tu brezdno vidim pred sebjó,
Oj kolikim bo grob nocoj,
Ki zdaj se ga bojijo!
In spet globoko zazijá,
Oj, saj to morje je brez dna,
In v njem pošasti spijo!

In nem na bregu tu stojim
Ter v mislih solznih se topim,
Le žalost me obhaja:
Zakaj takó, zakaj takó,
Brezsrčno morje, si hudó,
Kaj te takó razdvaja?

Odgóvori mogočni val,
Ki mnogo sten je že opral
In žalostno mi pravi:
Ljudij krivica je skeli,
Nedolžnost sveto svet mori
In brat že brata davi.

Zato hudó, zato besnó
Je morje jasno in mirnó;
Nedolžnih vzdihé pije,
Pravičnih pije vseh gorjé
In pije bratovske solzé —
To mu osrčje vije!

H. Vipavski.

